

GRACE

AKTIVITA: KLIMA V NAŠICH RUKOU?

Anotace:	Žáci zhlédnou film o dívce Grace, která žije v Keni, a její rodina se potýká s důsledky klimatické změny, proti nimž aktivně bojuje sázením stromů. Žáci se v aktivitě zamýšlejí nad změnami klimatu, které se již reálně dějí. Porozumí důvodům klimatické změny a diskutují o tom, co my jako jednotlivci můžeme udělat pro její zmírnění.
Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:	ZV a GV: jazyk a jazyková komunikace, člověk a jeho svět (ZŠ), člověk a příroda, člověk a zdraví OV: jazykové vzdělávání a komunikace, společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ, přírodovědné vzdělávání, vzdělávání pro zdraví
Průřezová témata:	ZV a GV: OSV, VDO (ZŠ), VMEGS, MKV, ENV OV: OVDS, ČŽP
Klíčové kompetence:	ZV a GV: k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské OV: k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí
Doporučený věk:	9+
Cíle:	Žáci: ▪ si uvědomují důležitost deště a stabilního klimatu ▪ se dozvídají o životě rodin farmářů v Africe a o důsledcích změn klimatu na jejich hospodaření ▪ rozvíjejí svou schopnost empatie a porozumění komplexnosti světa a přemýšlí o tom, co mohou sami udělat pro zmírnění klimatické změny
Délka:	45–90 min. (včetně projekce filmu)
Pomůcky:	▪ flipchart nebo tabule ▪ přístup na internet ▪ papíry o velikosti pohlednice nebo post-ity
Postup:	1. Na úvod hodiny se žáků ptáme: <i>Kde se nachází Keňa?</i> (Můžeme promítnout mapu světa a ukázat si ji.) <i>Jak si myslíte, že žijí vaši vrstevníci v Keni? V čem se jejich život liší od toho vašeho?</i> 2. Následuje projekce filmu.

3. Po filmu provedeme reflexi emocí pomocí metody jednoho slova. Vyzveme žáky, aby jeden po druhém uváděli jedno slovo, které nejlépe vystihuje jejich pocit, dojem nebo náladu z filmu. Jednotlivá slova můžeme zapisovat na tabuli, ale nekomentujeme je. Teprve poté, co se všichni žáci vyjádří, je můžeme vyzvat k doplňujícím komentářům či otázkám.
Poznámka: Využijte další metody reflexe emocí po filmové projekci.
4. Navážeme na otázky z úvodu hodiny a ptáme se žáků: *Co vás překvapilo ohledně života Grace? Je něco, co jste si představovali na životě v Keni jinak? Co trápilo rodinu Grace? V čem se lišily vaše představy před filmem od toho, co jste reálně viděli? Je někdo, koho nic nepřekvapilo? Co se vám líbilo na tom, jak rodina Grace fungovala?*
5. Vyzveme žáky, aby šli před tabuli (nebo do zadní části třídy, záleží, kde je více prostoru). Vysvětlíme jim, že budeme postupně číst výroky ohledně filmu či tématu, a oni nám svou pozici na škále budou dávat najevo svůj souhlas, nesouhlas nebo nerozhodnost – například u dveří je názor „rozhodně souhlasím“, uprostřed „nevím, nedokážu odpovědět“ a u okna „rozhodně nesouhlasím“.
Postupně čteme následující výroky:
Tatínek Grace se zachoval jako správná hlava rodiny.
Sázení stromů dalo rodině hodně práce.
Sázení stromů mělo pro rodinu Grace smysl.
Změny počasí ve filmu byly způsobeny celkovou změnou klimatu.
Změna klimatu a globální oteplování jsou stejné pojmy. (Poznámka: Tato otázka může být pro žáky těžká, mohou si tedy jen tipnout a poté zkusit společně dojít ke správné odpovědi.)
Za změnu klimatu mohou lidé.
Každý může přispět k omezení dopadů klimatické změny.
Chtěl bych sám pro změnu klimatu něco udělat.
Poté, co se žáci rozmístí, doptáme se jich, proč s daným výrokiem souhlasili nebo nesouhlasili. U faktických otázek si dovysvětlujeme jednotlivé pojmy na základě materiálů k lekci (*Otázky a odpovědi, Odborný materiál: Voda a klima*).
6. Požádáme žáky, aby se vrátili do lavic a přejdeme k závěrečné reflexi.

Reflexe:

V rámci závěrečné reflexe společně se třídou shrneme: *Jak se změna klimatu projevuje a co ji způsobuje?* Vrátime se zpět k tématu filmu a požádáme žáky, aby zapsali na papír (nebo na barevné post-it lístečky) vzkaz pro Grace s následujícím zadáním: *Kdybych mohl/a poslat zprávu Grace, co bych jí chtěl/a říct?* Dobrovolníci mohou své vzkazy přečíst nahlas nebo je můžeme vystavit na nástěnce či na tabuli ve třídě.

Poznámka:

Alternativou reflexe, pokud máme dostatek času, je společná „zeď pro planetu“:

Navážeme na předchozí otázku a ptáme se žáků: *Co můžeme my jako jednotlivci dělat, abychom rozsah klimatické změny zmírnili?* Nápady v bodech zapisujeme na tabuli, případně můžeme využít doporučení z *Odborného materiálu: Voda a klima*.

Rozdáme žákům papírky nebo post-ity a požádáme je, aby každý za sebe napsal jednu konkrétní věc, kterou v následujícím týdnu pro zmírnění klimatické změny udělá. Může jít o drobnost – jít pěšky, dát si vegetariánský oběd, šetřit vodou apod., nebo může jít o větší čin – třeba zasazení stromu jako Grace.

Papírky s výzvami pak umístíme na nástěnku nebo na velký karton, vznikne tak naše „zeď pro planetu“.

Zkušenosti z praxe:

Lekci jsem realizovala ve 4. ročníku. Žáci neměli předchozí znalosti o klimatické změně, hodinu jsem tedy pojala jako úvodní seznámení s tématem. V úvodní části jsme si ujasnili, kde se Keňa nachází, žáci odhadovali rozdíly v životě dětí v Africe a v České republice. Následně jsme zhlédli film. Žáci byli velmi zaujatí, zejména vztahovou linií mezi tatínkem Grace a jeho rodinou. S napětím sledovali, jak tatínek vyřeší ohrožení rodiny a oceňovali jeho snahu zachovat její celistvost.

Po projekci následovala aktivita „Jedno slovo“, během které žáci vyjádřili své pocity z filmu. Žáci sami přicházeli s pojmy jako *rodič*, *strach*, *bouře*, *sucho*. Následovala práce s názorovou škálou, která žáky hezky zaktivovala. Ke každé otázce jsem se doptávala, proč se rozhodli právě pro tuto odpověď, čímž si utříbili myšlenky a dojmy z filmu. Odpovědi a jejich společné sdílení nás navedlo k uvědomění, že změny počasí v globálním měřítku mají reálné dopady na životy lidí, zejména v rozvojových zemích.

Diskuse o tom, jak mohou jednotlivci přispět ke zmírnění změny klimatu, vedla žáky k zamyšlení nad jejich vlastním chováním. Větší prostor jsme věnovali reflexi – nechala jsem žáky, aby kreslili a psali vzkaz pro Grace, co by jí přáli. Práce jsme si vystavili na nástěnku.

Lekce splnila mé očekávání – žáci se seznámili s problematikou klimatické změny formou, která odpovídá jejich věku. Zamysleli se nad tím, jak sami mohou přispět k jejímu zmírnění. Lekce rozvíjela empatii i kritické myšlení.

Vendula Burdová, ZŠ Kpt. Jasioka, Havířov – Prostřední Suchá

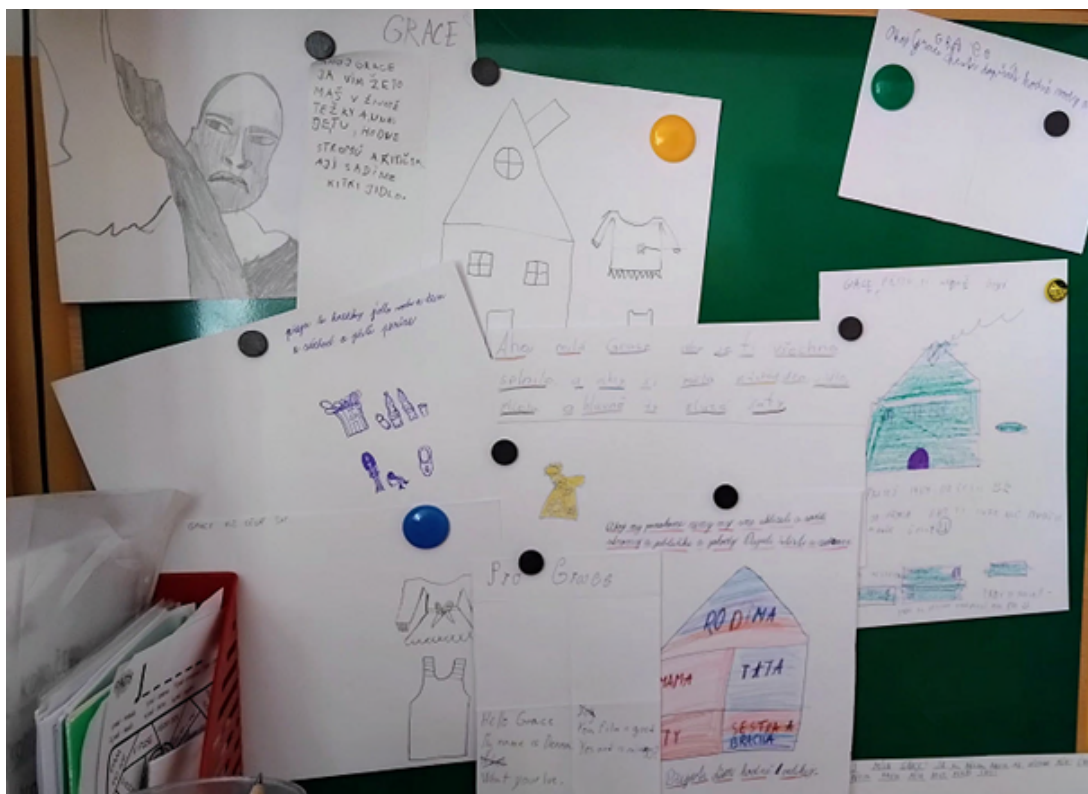
Film Grace žáci čtvrté třídy sledovali se zaujetím a velkým soustředěním. Již před samotným promítáním při vzpomínání, co ví o životě dětí v africké Keni, si mnozí vzpomněli na náš projektový den věnovaný Batůžkovému projektu a podpoře vzdělávání v rozvojových zemích. Děti si vybavily, že africké děti často nemohou chodit pravidelně do školy, pracují na poli, chodí pro vodu velké vzdálenosti a žijí v podmínkách, které si my jen těžko představíme.

Po zhlédnutí filmu jsme se věnovali aktivitě „Jedno slovo“, při níž měl každý žák shrnout svůj nejsilnější dojem z příběhu jediným slovem. Nejčastěji zaznívaly výrazy jako *strach*, *smutek*, ale i *radost*, která pramenila z rodinného zázemí Grace. Děti se spontánně zapojily do diskuse o tom, co je v příběhu zaujalo – všimly si, že si postavy ve filmu navzdory chudobě pomáhaly navzájem, nevzdávaly se, dokonce i v noci společně jedly.

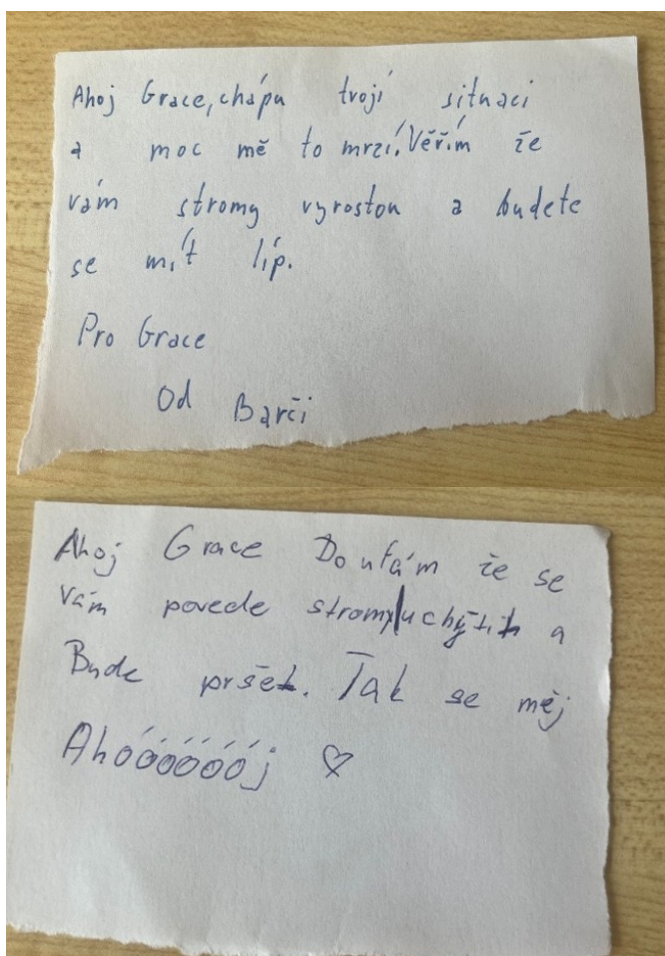
Zaujalo je scéna, kdy bosé děti hrají fotbal – přestože neměly téměř nic, působily šťastně. Oceňovaly také hezký vztah Grace s rodiči a její odhodlání pomoci rodině. Na druhé straně u nich vyvolaly silné emoce okamžiky, kdy se děti ve filmu bály bouřky, která jim zničila dům, nebo období sucha, kdy hrozilo, že otec bude muset odejít pracovat jinam a rodina zůstane bez peněz.

Doporučila bych kolegům věnovat dostatek času reflexi a ošetřit, že žáci neodejdou rozhozeni, potřebují vědět, že můžou nějakým způsobem přispět.

Andrea Tláskalová, ZŠ J. V. Sládka Zbiroh

ZŠ Kpt. Jasioka, Havířov – Prostřední Suchá

Základní škola Humpolec, Hálkova